

DEMENCE

Termín demence

- Demence je popisný pojem odvozený od latinského kořene de mens, který značí pokles úrovně duševní činnosti.

Vymezení demence

- proces zastavení, rozpadu normálního mentálního vývoje po 2. roce života;
- V naprosté většině případů se jedná o stav, který je ireverzibilní, nevratný.
- Demence je vždy důsledkem choroby, není nikdy důsledkem pouhého stárnutí.

Definice demence

- Podle MKN-10 jde o „... syndrom způsobený chorobou mozku, obvykle chronické nebo progresivní povahy, kde dochází k porušení mnoha vyšších nervových kortikálních funkcí, k nimž patří pam, myšlení, orientace, chápání, počítání, schopnost učení, jazyk a úsudek. Vědomí není zastřeno. Obvykle je přidruženo porušené chápání a příležitostně mu předchází i zhoršení emoční kontroly, sociálního chování nebo motivace.“
- Jiráček (1998, s. 8): .....

Projevy demence

- V první řadě postihují tzv. kognitivní funkce.
- Postupně se přidávají poruchy dalších funkcí (orientace v čase a prostoru).
- Bývá postižena emotivita.
- Někdy dochází k poruchám vnímání – halucinacím a iluzím.
- Závažné poruchy myšlení – bludy.
- Vždy se objevují poruchy osobnosti úměrné stupni a druhu demence.
- V průběhu demence dochází k těžké degradaci osobnosti.

Diagnostika demence

- „Diagnóza vychází ze standardizovaných diagnostických kritérií MKN – 10 a DSM-IV.
- Pomůckou k určení střední a těžké demence- **Folsteinův MMSE (Mini-Mental State Examination) - Mini vyšetření duševního stavu a kresba hodin.**

Stádia demence

- Jednou z nejpoužívanějších stupnic je Hughesova stupnice z roku 1982, která dělí demenci na pět stádií:
- **0 stupeň**
- **0,5 stupeň**
- **Poslední tři stádia:**
- **1. stupeň** - lehká demence
- **2. stupeň** - střední demence:
- **3. stupeň** - těžká demence:

Klasifikace demence

Dva základní druhy demencí dle doby výskytu:

- dětskou
- stařeckou.

Demence se podle **Švédského schématu** (Swedish Consensus on Dementia and Dementia diseases) dělí do tří základních skupin dle příčiny:

- *atroficko-degenerativní* ,
- *ischemicko-vaskulární* demence,
- *symptomatické* demence.

Atroficko - degenerativní demence

- Jsou způsobeny úbytkem mozkové tkáně nebo její degenerací.
- např. Alzheimerova demence, demence s Lewyho tělísky, při Parkinsonově chorobě, Pickova choroba, aj.

Parkinsonova nemoc:

- menší část osob s Parkinsonovou nemocí (10-15 %) trpí v pozdních fázích onemocnění tzv. primárně degenerativní demencí.
- Tato demence je řazena do skupiny tzv. podkorových (subkortikálních) demencí.
- Dominuje porucha podkorových struktur mozku - extrapyramidové projevy, projevy dysartrie, dysfagie, zpomalení myšlenkové činnosti.
- Méně je postižena kognice a osobnost.

Alzheimerova choroba:

- Řadíme mezi demence korové (kortikální, demencí – postupují rychleji a dosahují větší hloubky)
- dominuje globální i ostrůvkovité poškození mozkové kůry, poruchy kognitivních funkcí s projevy agnozie, apraxie, fatické poruchy.
- Demence Alzheimerova typu je nejčastěji se vyskytující demencí, zaujímá více než 50-60 % ze všech demencí.
- Osoby s AD ve srovnání s jinými demencemi časně ztrácejí náhled.

Ischemicko-vaskulární demence

- Na pomyslném žebříčku četnosti zaujímají druhé místo.
- **Multiinfarktová demence (MID):**
- poškození mozkové tkáně v důsledku opakovaných drobných cévních příhod.
- Lokalizace je náhodná - psychické funkce postiženy nerovnoměrně a výběrově (častěji vyšší psychické funkce).
- Náchylnost k tomuto druhu demence se dá vypožorovat u lidí s nemocemi kardiovaskulárního systému a u lidí s cukrovkou, u kuřáků, atd.
- často už okolo 55. roku života a nezhoršují se plíživě a plynule, ale ve skocích.

Symptomatické demence

- Jsou příznakem jiného, primárního, onemocnění.
- Vymezujeme skupinu infekčních demencí (demence při AIDS, prionová onemocnění a další), reverzibilních demencí, jejichž průběh lze zvrátit nebo někdy i zastavit, také jim lze předcházet, **demence při poruchách látkové výměny či při intoxikaci.**